

Mishnah Bekhorot, chapter 1**משנה בכורות פרק א**

(1) One who buys an embryo [while still in its mother's womb] of a donkey belonging to a gentile or who sells one to him, although this is not permitted [the Rabbis forbade selling large animals to gentiles as a precaution, lest one also rent his animals to gentiles

א הלוקח עבר חמורו של נכרי, והמוכר לו אף על פי שאינו רשאי, והמשתתף לו, והמקבל ממנו, והנותן לו בקבלה, פטור מן הבכורה, שנאמר (במדבר ג), בישראל, אבל לא באחרים. כהנים ולוים פטורין מקל והמר, אם פטרו של ישראל במדבר, דין הוא

who may work with them on the Shabbat; an animal belonging to a Jew may not be worked with on Shabbat], or who forms a partnership with him [even when he owns a single limb of the animal so that if it would be missing, this would constitute a blemish], or one who receives [an animal] from him to look after [the Jew takes care of the donkey and in return, he keeps the embryo] or who gives [his donkey] to him to look after [the gentile takes care of the donkey and in return, he keeps the embryo], [in all these cases] he is exempt from the [law of the] firstling, for it says: “[I sanctified every firstborn in Israel for Myself, man and animal alike]” “In Israel,” but not with the gentiles. Priests and Levites are exempt [from the law of the firstling,] by the reasoning of a fortiori: [Since Levites exempt the firstborn of Israel, as it says: “And you will take the Levites for Me — I am the Lord — instead of every firstborn among the Children of Israel]” (Numbers 3:45). If they exempted the firstborn of the Israelites in the wilderness, it follows, a fortiori, that they should exempt their own [firstborns and since Levites are exempt from their own firstborn males they are also exempt from the firstling of their donkey. This is deduced in the Gemara from the verse: “However, you shall redeem the firstborn of man, and the firstborn of impure

רבנו עובדיה מברטנורא

א הלוקח עובר חמורו של נכרי. כשהוא במעי אמו ובכור הוא. ולהכי נקט עובר חמורו, שאין לך בהמה טמאה קדושה בבכורה אלא פטר חמור בלבד. ואידי דזוטין מיליה דפטר חמור, פסיק ושרי ליה וכל הנך פרקי אחריני מיירו בבכור בהמה טהורה: אע"פ שאינו רשאי. למכור לנכרי בהמה גסה. מפני שנעשית בה מלאכה בשבת: והמשתתף לו. אפילו חלק הנכרי מסוים וידוע כגון ידו או רגלו של בכור, או של אמו, כל זמן שאם יחתך ממנו אותו אבר תשאר הבהמה בעלת מום הרי זה שותפות נכרי ופטור: והמקבל ממנו. שהחמורה של נכרי, וישראל מקבלה ומטפל בה כדי שיהו חולקין בולדות. אבל גוף הבהמה של נכרי: פטור מן הבכורה. אותו עובר שקנה מן הנכרי או שמכר הוא לנכרי אינו קדוש, הואיל ויש לנכרי חלק בו או באמו, שנאמר (במדבר ג) הקדשתי לי כל בכור בישראל, ולא בנכרי: אם פטרו את של ישראל במדבר. הלויים לא פטרו בהמתן של ישראל במדבר, דפטר בהמה, בהמה פטרה, כדכתיב (שם) ואת בהמת הלויים תחת בהמתם. אלא הכי קאמר,

animals you shall redeem.” (Numbers 18:15) The Torah juxtaposed man and impure animals to teach that only one who is subject to the laws of human firstborns is also subject to the laws of impure animal firstlings, but one who is exempt regarding human firstborns, is also exempt from impure animal firstlings].

שִׁפְטָרוֹ שֶׁל עֲצָמָן: ב פְּרָה שִׁילְדָה כְּמִין חֲמוֹר, וְחֲמוֹר שִׁילְדָה כְּמִין סוֹס, פֶּטוּר מִן הַבְּכוּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר פֶּטוּר חֲמוֹר מִן חֲמוֹר, שְׁנֵי פְעָמִים, עַד שֶׁיְהֵא הַיּוֹלֵד חֲמוֹר וְהַגּוֹלֵד חֲמוֹר. וְיָמָּה הֵם בְּאֹכִילָה. בְּהֵמָה טְהוֹרָה שִׁילְדָה כְּמִין בְּהֵמָה טְמֵאָה, מִתָּר בְּאֹכִילָה. וְטְמֵאָה שִׁילְדָה כְּמִין בְּהֵמָה טְהוֹרָה, אֲסוּר בְּאֹכִילָה, שֶׁהַיּוֹצֵא מִהֶטְמֵא, טְמֵא. וְהַיּוֹצֵא מִן הַטְּהוֹר, טְהוֹר. דָּג

(2) If a cow gave birth to a species of donkey [though both species are subject to the laws of firstlings], or if a donkey gave birth to a species of horse [though they are similar], it is exempt from [the law of] the firstling, for it is written: “[And you must redeem every] פֶּטוּר חֲמוֹר [firstborn donkey]” (Exodus 13:13) וּפֶטוּר חֲמוֹר [“You will redeem the first issue of a donkey]” (Exodus 34:20) twice [to teach that the law of the firstborn does not apply] until that which gives birth is a donkey and that which is born is a donkey. And what is the law regarding eating them? If a kosher [species of] animal gave birth to a species of non-kosher animal, it is permitted to be eaten. But if a non-kosher animal gave birth to a species of kosher animal, it is forbidden to be eaten, for that which emerges forth from the non-kosher, is not kosher and that which comes forth from the kosher, is kosher [honey, however, is not considered as emerging from the body of the bee and is thus, kosher]. If a non-kosher [species of] fish swallowed a kosher fish

רבנו עובדיה מברטנורא

הלויים הפקיעו קדושת בכורי ישראל במדבר, כדכתיב (שם) קח את הלויים תחת כל בכור וגו', ואם הפקיעה קדושת הלויים את קדושתן של ישראל, דין הוא שתפקיע את של עצמן, ומאחר שלמדנו שהופקעה קדושת בכורה מעצמן של לויים, למדנו שפטרי חמוריהן פטורין מן הבכורה, דכתיב (שם י"ח) אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור בהמה הטמאה תפדה, כל שישנו בבכור אדם ישנו בבכור בהמה טמאה, וכל שאינו בבכור אדם אינו בבכור בהמה טמאה. אבל מבכור בהמה טהורה לא נפטרו כהנים ולויים, כדלקמן: **ב פרה שילדה במין חמור וחמור שילדה במין סוס פטור.** אי תנא פרה שילדה במין חמור ולא תנא חמור שילדה במין סוס, הוה אמינא פרה שילדה במין חמור הוא דפטור משום דלא דמו אהרדי כלל, דהא יש לה קרנים, והא אין לה קרנים, הא פרסותיה סדוקות, והא פרסותיה קלוטות. אבל חמור שילדה במין סוס, אימא חמור אדום הוא וליחייב. ואי תנא סיפא ולא תנא רישא, הוה אמינא חמור שילדה במין סוס הוא דפטור משום דסוס לא קדוש בבכורה, אבל פרה שילדה במין חמור דתרווייהו קדשי בבכורה אימא ליחייב, צריכי: **פטור חמור פטר חמור שני פעמים.** חד בקדש לי כל בכור, וחד בראה אתה אומר אלי: **מהו באכילה.** כלומר, בהמה שאין היולדת דומה לנוול מהו באכילה: **שהיוצא מהטמא טמא.** ודבש דבורים וצרעין מותר ולא מקרי

[if a non-kosher fish was cut open and a kosher fish was found inside], it is permitted to be eaten. But if a kosher fish swallowed a non-kosher fish, the latter is forbidden to be eaten, because it is not a [natural] outgrowth [of the kosher fish, rather, the fish found inside was swallowed alive].

טָמֵא שֶׁבִּלְע דָּג טְהוֹר, מֵתָר בְּאִכְלָהּ. וְטְהוֹר שֶׁבִּלְע דָּג טָמֵא, אֲסוּר בְּאִכְלָהּ, לְפִי שְׂאִינוֹ גְּדוּלָיו: גַּ תְּמוֹר שְׁלֵא בְּכֶרֶה, וְיִלְדָה שְׁנֵי זָכָרִים, נוֹתֵן טֵלָה אֶחָד לְכַהֵן. זָכָר וּנְקֵבָה, מְפָרִישׁ טֵלָה אֶחָד לְעֶצְמוֹ. שְׁתֵּי תְּמוֹרִים שְׁלֵא בְּכֹר, וְיִלְדוּ שְׁנֵי זָכָרִים, נוֹתֵן שְׁנֵי טָלָיִים לְכַהֵן. זָכָר וּנְקֵבָה, אוֹ שְׁנֵי זָכָרִים וּנְקֵבָה,

(3) If a donkey which had not yet given birth, gave birth to two males, [the Israelite] gives one lamb to the priest as a redemption [since one of them is definitely a firstborn, he must keep the commandment: "And you must redeem every firstborn donkey with a lamb" (Exodus 13:13)]. [If it gave birth to] a male and a female [and it is not known whether the firstborn was the female, thus, none of the foals are subject to redemption, or the firstborn was the male and thus, is subject to redemption], he sets aside one lamb [to redeem the foal, thus releasing the animal from the status and subsequent prohibitions of firstborn but] which remains for himself [he doesn't give it to the priest since there is a doubt whether this foal is actually a firstling thus the brunt of proof lies with the claimant]. If two donkeys which had never given birth before, gave birth to two males, he [redeems both and] gives two lambs to the priest. [If they gave birth to] a male and a female or to two males and a female [since one of them is

רבנו עובדיה מברטנורא

יוצא מן הטמא, לפי שאין ממצות אותו מבשרן אלא מכניסות אותו לגופן, שאוכלות מפרחי האילנות ומהן נעשה הדבש. וחלב האדם מותר כשפירש, אבל לינק משדי האשה אסור. וכל שאר חלב של בהמה וחיה טמאה הוי יוצא מן הטמא ואסור: דג טמא שבלע דג טהור. אע"ג דלא חוינן ליה שבלע, כיון דרוב דגים משריצים במינן, כמו שבלע בפנינו דמי: ג נותן טלה אחד לכהן. בפדיון. דממה נפשך חד מנייהו בכור: זכר ונקבה. ואין ידוע אם יצא זכר תחילה והוא בכור, או נקבה יצאה תחילה ואין כאן דין בכורה: מפריש טלה. משום ספק, ומפקיע עליו קדושת הפטר חמור: והוא לעצמו. שהוא עצמו יאכל הטלה ולא יתנו לכהן, דכהן הוי מוציא מחבירו, ועליו הראיה להביא עדים שהזכר יצא תחילה. ואיסורא ליכא, דאפילו פטר חמור גמור שפדאו בשבא שוב אין קדושה לא בו ולא בפדיונו, אלא גול הוא דאיכא אם אינו נותן הטלה לכהן, דממונו הוא, והכא ליכא גול דספק הוא: שתי חמורות וילדו וכו'. זכר ונקבה. נותן טלה אחד לכהן בשביל הזכר. או שני זכרים ונקבה, דחזא ילדה זכר וחדא ילדה זכר ונקבה, או אי נמי חזא ילדה שני זכרים ואחת ילדה נקבה, נותנים טלה אחד לכהן, דהא חזא זכר איכא ודאי בכור. ואאיך דהוי ספק דשמא הנקבה יצאה תחילה, מפריש טלה והוא לעצמו: שני זכרים ושתי נקבות. ספק הן, דשמא כל חזא ילדה זכר ונקבה, ושמא הנקבות יצאו תחילה, הלכך אין לכהן כלום, אלא מפריש עליהם שני טלאים לאפקועי

definitely a male firstborn], he gives one lamb to the priest. [If they gave birth to] two females and a male or to two males and two females [since it is possible that each gave birth to a female and that the female, or in the second case, the females were born first, thus] the priest receives nothing [but he sets aside two lambs, as in the previous case].

(4) If one donkey had given birth before and one had not given birth before and they gave birth to two males [since one is a definite firstborn], he gives one lamb to the priest. [If they gave birth to] a male and a female, he sets aside one lamb [which remains] for himself [as it is possible that the one which has not previously given birth had the female], for [Scripture] states: "You will redeem the first issue of a donkey with a lamb" (Exodus 34:20). [The lamb can be either] from sheep or goats, male or female, large or small, unblemished or blemished. [If the priest returns it or sold it to him,] he can redeem, with the same one, many times. And [in the case where there is a doubt and he sets aside the redemption lamb for himself, the lamb has no sanctification whatsoever and] enters the shed to be tithed [with all of his other animals]. And if it [a lamb which was set aside for the priest as a redemption for a definite firstborn] dies, the priest may benefit from it [since it is treated as belonging to the priest from the time of the redemption].

רבנו עובדיה מברטנורא

לאיסורייהו והן לעצמו, כך פירשו רבותי. אבל רמב"ם סבר דאין כאן לכהן כלום ואפילו טלה לעצמו אינו צריך להפריש, משום דאיכא בכל חד מהנך ספיקי טובא כשילדו שתי נקבות וזכר, שמא אחת משתייהן ילדה שתי נקבות והאחרת זכר, או שמא זו ילדה נקבה והאחרת זכר ואחריו נקבה או נקבה ואחריה זכר. וכן ספיקות הרבה יש בשני זכרים ושתי נקבות, הלכך אפילו טלה לעצמו אינו מפריש. ופירוש רבותי עיקר: **ד זכר ונקבה מפריש טלה אחד לעצמו.** דשמא אותה שלא בברה ילדה את הנקבה: **שנאמר ופטר חמור תפדה בשה.** כל שה במשמע, שה כבשים או שה עזים, שה זכר או שה נקבה וכו'; **ופודה בו פעמים רבות.** אם חזר כהן ונתנו לו: **נכנס לדיר להתעשר.** ישראל שהיו לו עשרה ספק פטרי חמורים והפריש עליהן עשרה שיען והן שלו, הרי אלו נכנסים לדיר למקום שמכניסים שם הבהמות להתעשר ומעשרן בדרך שמעשרים שאר בהמות. והוא הדין שאם היה לו ספק פטר חמור אחד או שנים (והפריש עליהן שהן אחד או שנים) שנכנס לדיר עם שאר כבשיו להתעשר: **ואם מת נהנים בו.** שה שהפרישו לפדיון פטר חמור, אם מת ביד בעלים קודם שיבוא ליד כהן נהנה בו הכהן אע"פ שלא הגיע לידו מחיים, דמעידנא דאפרשיה ברשותא דכהן קאי:

(5) We do not redeem the firstborn of a donkey with a calf, a beast [such as a deer], an animal ritually slaughtered, a *treifah* [an animal with a mortal defect, see Hullin 3:1], *kilayim* [the offspring of a goat and a ewe] or a *koy* [there is a doubt whether a *koy* is an animal or a beast]. Rabbi Elazar permits [redemption] with *kilayim* as this is still called a **שה** [lamb or kid].

but he forbids with a *koy*, because its nature is doubtful [whether it is an animal or a beast]. If he gave [the firstborn of the donkey] itself to the priest, the latter must not retain it, unless he sets aside a lamb in its place [as a redemption; he may then use both the donkey and the lamb].

(6) If one sets aside [a lamb] for the redemption of the firstborn of a donkey and [before he gave the lamb to the priest] it died, Rabbi Eliezer says: He [the Israelite] is responsible [for it, and he must give another lamb to the priest, since the verse states: You shall redeem the firstborn of man, and the firstborn of impure animals you shall redeem" (Numbers 18:15), juxtaposing the firstborn of man with the firstborn of an animal, to tell you that just] as in the case of the five *selah* in connection with the redemption of the firstborn [where, if he had set it aside to redeem his firstborn son and it got lost, he is responsible for it, so, too, with the firstborn of the donkey]. But the Sages say: He is not responsible, just as in the case with the redemption of the second tithe [where, if he lost the money with which he redeemed the second tithes' produce, he need not replace it with other money to be spent on food in Jerusalem]. Rabbi Yehoshua

רבנו עובדיה מברטנורא

ה ולא בחיה. צבי ואיל: ולא בשחוטתה. בשה שחוט: ולא בטרפה. כגון שנחטבו רגליה מן הארכובה ולמעלה: כלאים. תיש הבא על רחל: מפני שהוא שה. דבין רחל ובין עז קרויין שה. ואין הלכה כר' אלעזר: כוי. בריה בפני עצמה היא ספק חיה ספק בהמה: נתנו לכהן. הפטר חמור עצמו: עד שיפריש שה תחתיו. והוא לעצמו. ואחר כך ישתמש בפטר חמור. ולפי שהכהנים חשודים לענין זה שלא להפריש שה תחתיו, הלכך ישראל הנותן פטר חמור לכהן אינו זו משם עד שיפדנו הכהן בפניו: ו כחמש סלעים של פדיון הבן. דחייב באחריותו: כפדיון מעשר שני. דאם אבד אינו חייב באחריותו, דהוא כסף חייביה רחמנא לאכול בירושלים והא אזל ליה, וטעמא דר' אליעזר, שכן מצינו שהקיש הכתוב פטר חמור לבכור אדם שנאמר ופטר חמור תפדה בשה וגו' וכל בכור בניך תפדה. וחכמים אומרים אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה, לפדייה

and Rabbi Tzadok testified regarding the redemption of the firstborn of a donkey which died, that the priest receives nothing [in such circumstances]. If the firstborn of a donkey died [after the lamb for redemption had been set aside], Rabbi Eliezer says: [Since he is responsible and the lamb didn't reach the hands of the priest the redemption never took effect and therefore,] it must be buried [since the foal retains its sanctification], but the lamb may be used [since the redemption never took place]. But the Sages say: [Since he is not responsible, as soon as he set aside the lamb, the redemption took place and therefore,] it [the foal has no sanctity and] is [thus] not required to be buried and the lamb belongs to the priest.

(7) If he does not wish to redeem it [the firstborn of a donkey], he chops off its neck from behind with a [butchers] hack and buries it [as one may not derive any benefit from it after he chops off its neck]. The *mitzvah* of redemption takes precedence over the *mitzvah* of breaking its neck, for it states: “[And you must redeem every firstborn donkey with a lamb.] If you do not redeem it, then you must break its neck.” (Exodus 13:13) The *mitzvah* of *yiud* [designating a Hebrew maidservant as his wife] takes precedence over the *mitzvah* of redemption, for it states: “[If she is displeasing to her master,] who had not designated her for himself, then he must facilitate her redemption.” (Exodus 21:8) The *mitzvah* of *yibbum* [levirate marriage] takes precedence over the *mitzvah* of *halitzah* [the ceremony of refusal of levirate marriage]. This was the case, at first, when they [the parties involved] used to carry out the law with the intention of fulfilling the

רבנו עובדיה מברטנורא

הקשתיו ולא לדבר אחר: שאין כאן לכהן כלום. שאין חייב באחריותו, כרבנן. וכן הלכה: מת פטר חמור. לאחר שהפריש הפדיון ועדיין לא נתנו לכהן; רבי אליעזר אומר יקבר. דהואיל הוא חייב באחריות הטלה כמאן דלא אפרשיה דמי: ומותר. ישראל בהנאתו של טלה כמי שלא הפרישו: אינו צריך להקבר. דמעידנא דאפרשיה לטלה קם ליה ברשות כהן והופקה קדושתו של פטר חמור. וכן הלכה: ז קופיץ. [סכין גדול] כמין גרוץ קטן שהקצבים מחתכים בו בשר: ועורפו. היינו שחותך ראשו ממול ערפו: וקוברו. לפי שאסור בהנאה לאחר עריפה: מצות יעידה. באמה העבריה: בראשונה שהיו מתכוונים לשם מצוה. והיו אומרים המיבם לשם נוי לשם מומן הוי פוגע בערזה שלא במקום

יהושע ורבי צדוק על פדיון פטר חמור שמת, שאין כאן לכהן כלום. מת פטר חמור, רבי אליעזר אומר, יקבר, ומתיר בהנאתו של טלה. והחכמים אומרים, אינו צריך להקבר, והטלה לכהן: ז לא רצה לפדותו, עורפו בקופיץ מאחוריו וקוברו. מצות פדיה קודמת למצות עריפה, שנאמר (שמות יג), ואם לא תפדה וערפתו. מצות יעידה קודמת למצות פדיה, שנאמר (שם כא), אשר לא יעדה והפדה. מצות יבום קודמת למצות חליצה, בראשונה, שהיו מתכוונים לשם מצוה.

mitzvah but now that they do not carry out the law with the intent of fulfilling the *mitzvah*, they [the Rabbis] said: The *mitzvah* of *halitzah* takes precedence over the *mitzvah* of *yibum*.

וְעַכְשָׁיו שְׂאִין מִתְכַּוְּנִין לְשֵׁם מִצְוָה, אָמְרוּ מִצְוֹת הַלִּיצָה קוֹדְמֹת לְמִצְוֹת יְבוּם. מִצְוֹת גְּאֻלָּה בְּאֶדוֹן הוּא קוֹדֵם לְכָל אָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כז), וְאִם לֹא יִגְאֹל וְנִמְכַר בְּעֶרְכָּךְ:

The *mitzvah* of redemption [of a non-kosher species of animal whose value is dedicated to the sanctuary] rests with the owner; he is first, before any other man, for it states: “[If someone consecrates an impure animal, he may redeem it by paying the valuation and adding its fifth above it;] and if it is not redeemed, then it will be sold for the valuation price” (Leviticus 27:27).

רבנו עובדיה מברטנורא

מצוה. ואין כן הלכה. אלא הואיל ופקע איסור אשת אח מינה כשמת אחיו בלא בנים הרי הותרה לו לגמרי ואפילו יבמה לשם נוי ולשם ממון: מצות גאולה באדון. המתפיס בהמה לבדק הבית, מצות פרייתה באדון קודם לכל אדם, שהוא מוסיף את החומש: